חג הפסח תשפ"ב

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון ש"ח

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים עכשיו יום לפני בדיקת חמץ, יומיים לפני **חג הפסח הקדוש**, שהוא חג שניתן לעם ישראל להתקדש ולעשות התחלה חדשה בהתקרבותו אל הקב"ה, ובפסוק הוא מכונה "**לֵיל הִתְקַדֶּשׁ חָג**" (ישעיהו ל, כט), וראוי לנו לחשוב ולהתבונן מהו חג הפסח, ולמה אנו זוכים בו, כי הלא השפע בא ומגיע לכל אחד ואחד, אבל אם אין איזה כלי לקבל בתוכו השפע, לאן הוא יכנס?... ישפיעו עליך שפע קודש – שפע רוחני ושפע גשמי – אך לאן תכנים את זה?... [זה כדוגמת אדם ששפכו עליו מים, אמנם הוא נרטב, אך זמן קצר לאחמ"כ הכל מתייבש, והוא בדיוק כפי שהיה קודם לכן... משא"כ אם היה משים כלי לקבל בתוכו ההשפעה].

בליל הסדר הקב"ה משפיע עלינו השפעות מיוחדות שאין בכל השנה, וזה יעשה לנו סדר על כל השנה, וכמובא מצדיקים – ומוהרא"ש היה חוזר על זה הרבה – שליל פסח נקרא 'סדר' בגלל שאז אדם עושה לעצמו סדר לכל השנה, וזאת ע"י שהוא מכין לעצמו את המצות והקערה, והוא ב"ה מסובב עם המשפחה ומכריו, הרי שעתה הוא עושה לעצמו סדר לכל השנה כולה!

ולכן, הדבר הראשון שאדם צריך להכין עצמו לקראת הלילה הקדוש הזה הוא: **המון סבלנות!**

אחת מהעבודות הכי קדושות של ליל הסדר היא סבלנות, כי הרי עיקר מצות הסדר היא (שמות יג, ח) "**וְהִגַּדְתָּ לִבְנְךָ**" – להסביר לילדים וללהב אותם לכל ענייני הסדר, ועל זה צריכים הרבה סבלנות.

רביז"ל אומר (ספהמ"ד, אות בנים, סעיף קז): **הַבָּנִים שׁוֹטִים כְּשֶׁאֲבִיהֶם כַּעֲסָן**, כי כשהאבא כעסן ואין לו סבלנות, הילדים לא מקבלים שום דבר

[אולי מקבלים משהו באפיקומן... אבל מה עם כל הסדר?].

ולכן אדם צריך להכין את עצמו עם סבלנות וארך אפיים; זהו הדבר הראשון שעמו צריכים לגשת אל הסדר – עם רוגע!

בערב פסח צריכים לנוח, כדי שיהיה כח ללילה, ואדם יהיה מוכן היטב לקראת ליל הסדר.

אם היין נשפך בליל הסדר, הילדים שפכו את הכוס, והמפה נעשתה אדומה במעט, צריך לדעת שזה סימן ברכה! הרי ילדים הם ילדים... ולא הכל מוכן בדיוק כפי שרצית וכפי שצפית, **על הכל צריכים סבלנות! זה הפתח של הקדושה!**

רביז"ל אומר (ליקו"מ ח"א סי' ס"ח), שכשהקב"ה רוצה להשפיע שפע לאדם, ולהביא לו כסף, המבחן הוא האם הוא יתגבר על כעסו, ואם הוא יהיה ברוגע ותהיה לו אריכת אפיים – הוא יקבל, משא"כ אם יהא בכעס אזי (איוב יח, ד) "**טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ**" – הוא טורף את הכסף ואת הכל!

והנה, בפסח מקבלים "ביזת מצרים", ושבעה ימים אח"כ מקבלים "ביזת הים", וזה שפע גדול מאד... אבל בשביל זה צריכים סבלנות!

אנחנו צריכים לדעת דבר חשוב מאד: כשמדברים מזמני רצון ומועדי קודש, זה לא סיפור ישן שאנחנו מזכירים עצמנו ש'פעם היה כך וכך'... אלא הכל נעשה וחוזר עתה!

וזה שאנחנו מברכים תמיד את הברכה: "שהחיינו וקיימנו והגיענו **לזמן הזה**", וכן בחנוכה ובפורים מברכים: "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההן **בזמן הזה**", וכן בפסח מברכים מעין ברכה זו (קודם שתיית כום שניה): "בא"י אמ"ה אשר **גאלנו** וגאל את אבותינו ממצרים, והגיענו הלילה הזה לאכול בו מצה ומרור" – הרי שמזכירים בפירוש שהקב"ה גאל **אותנו**.

וזו אחת מהמצוות הכי חשובות: "**חייב כל אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים**".

נמצא, שאם מדברים מענייני ביזת מצרים – שהיה הון תועפות ממש, וכן ביזת הים – שהיה שפע מרובה יותר, הרי זה מה שנעשה גם עתה!

ואדם שואל: אבל איפה יש לי את זה?...

אם יש לך אמונה – יש לך הכל!

אדם שיש לו אמונה חזקה, והוא מבקש: "**רבש"ע, עתה הוא זמן יציאת מצרים, וכשם שביציאה ממצרים הלכנו עם שקיות מלאות, קיבלנו השפעות עצומות, וכן היה בים סוף, כן תשפיע עלינו עכשיו שפע קודש**", כך נעשה אצלו.

אם יש לך אמונה, הכל יבוא על מקומו בזמנו, פתאום זה יבוא מאיזה מקום וכו', העיקר שיהיה לך אמונה!

הכלל, שכל העניינים נעשים עתה, וזה לא "סיפור ישן", וכפי שפרש הבעש"ט הקדוש דברי המשנה: **הקורא את המגילה למפרע לא יצא ידי חובתו** – כשאדם קורא את המגילה כסיפור שהיה פעם, "וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ" – זה היה רק בזמנם וכו', הוא לא יוצא יד"ח המצוה, כי העיקר הוא עתה!

אגב, ענין של פורים קשור מאד לחג הפסח, כי בליל שני של פסח תלו את המן, וביום הראשון של פסח היתה סעודת אסתר.

[ובהקשר לזה יש הסיפור שסיפרנו עוד קודם פורים, על אותו צדיק שאחר שגמר הסדר בליל פסח, הוא החל לקרוא את המגילה וכו' וכו' (עי' שיחות מוהרא"ש – מועדים, עמ' 215)].

הפסוק "**בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ**" התקיים בליל פסח, שזו היתה החכמה של אסתר המלכה, שזה (אסתר ד, יז) "**וַיַּעֲבֹר מָרְדֳּכָי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּתָה עָלָיו אֶסְתֵּר**" – '**וַיַּעֲבֹר מָרְדֳּכָי**' היינו שביטל את ליל הסדר באותה שנה.

כל הילדים תמהים: מדוע אין סדר? מה עם אפיקומן... אומר מרדכי: **הלילה זה צום!**

ומה היתה החכמה הגדולה בזה? אומרים צדיקים, כי אסתר ומרדכי הבינו שצריכים לעשות משהו שיזעזע את כל העולמות, ושכל המלאכים יבואו ויעשו הפגנה... לגרום שיבינו שבלתי אפשרי שתהא כזאת גזירה – למחות את עם ישראל ח"ו.

ומה קרה אז?

הנה בליל הסדר, קודם שקורין '**מגיד**', יש קטע מהזוהר הקדוש שנוהגים הרבה לומר [ובהגדה שלנו זה נדפס]: **פקודא בתר דא** וכו' – המצוה לספר ביציאת מצרים וכו', וכתוב שם בהמשך: "**ביה שעתא**" – כשעם ישראל מספרים את ההגדה, "**כניש קוב"ה לכל פמליא דיליה**" – הקב"ה מאסף את כל הפמליא, את כל המלאכים, "**ואמר לון: זילו ושמעו**

סיפורא דשבחא דילי" – בואו ונשמע את סיפור השבח שלי "**דקא משתעו בני וחדאן בפורקני**" – שהילדים שלי מספרים ושמחים בפדיוני.

זאת אומרת, שהקב"ה אומר לכל המלאכים: בואו ונשמע איך הילדים שלי מספרים מהשבח שלי, והם שמחים בהישועה והפדיון שלי!

וכל סיפור ההגדה אסור שיהא כסיפור ישן – למפרע, אלא צריכים להגיד כל קטע מילה במילה ולשמוח, ולחבר את הכל באיזו דרך אלינו, שאנחנו נחיה את זה!

היה מנהג אצל הרבה מאנשי שלומינו, שבמשך הלילה – אם בתוך ההגדה שילבו את זה, אם ב'**שולחן עורך**' בסעודה או אח"כ – היו מספרים את סיפור ההתקרבות שלהם אל רביז"ל, כי אם צריכים לספר ביציאת מצרים, וכל המרבה הרי זה משובח, תספר לילדים את ה"יציאת מצרים" הפרטית שלך!

תאמר לילדים: ילדים יקרים, האם אתם רוצים לשמוע סיפור יציאת מצרים? "בוודאי"... אתם רוצים לשמוע סיפור חי – שאני חוויתי בעצמי? "בטח! אבא, היית במצרים?" כן, ואספר איך יצאתי משם...

וכך מספרים איך התקרבו אל אור רביז"ל; אמנם לא צריכים לספר בדיוק את כל הפרטים איפה היית – "מתחיל בגנות ומסיים בשבח"... – אבל מספר לילדים: אני הייתי בצומת/באיזו חנות/ברחוב/ ומישהו בא והביא לי איזה ספר, ושמעתי שיש צדיק – יש רביז"ל, ויש מוהרא"ש, יש ספרים וכו', והתחלתי להסתכל בהם, והתחלתי לצאת מכל הבלגן שהיה לי...

כמובן, צריכים לעשות את זה מעניין לילדים, וזה חלק מסיפור יציאת מצרים, בזה אדם מקיים: "**וחדאן בפורקני**", כי כל הגלויות נקראות ע"ש מצרים (בר"ר ט"ז, הובא בליקו"מ ח"א סי' ד'), 'מצרים' לשון 'מיצר', דחק ולחץ, וכשאדם זוכה לצאת מזה, הוא זוכה ליציאת מצרים!

אך זה דבר מוטעה בקרב רבים, שחושבים שזה סיפור ישן, ובפרט שמביאים הגדה עם כל מיני תמונות של מצרים עם פירמידות וכו', אך צריכים לצייר תמונה חיה: "לא ידעתי שיש רבי כזה, יש ספרים כאלו, והנה התחלתי לראות ולהבין דברים נפלאים"...

ובזה מקיים: "**וכל המרבה לספר ביציאת מצרים ה"ז משובח**", ואת זה

מותר לספר לילדים, לא לספר בפרטיות היכן היה וכו' – זה לא חסר לילדים... – אבל לספר: לפני שמצאתי את רביז"ל, לפני שראיתי את הספרים הקדושים של מוהרא"ש, הפה שלי היה סגור לגמרי, ובקושי ידעתי לפתוח את הפה, אולי לפעמים הייתי לוקח איזה סידור... אבל הפה שלי היה סגור, הוא היה במיצר, בכלא, והנה הגעתי לרביז"ל, הכרתי ספרים קדושים, והתחלתי לצאת מבית האסורים! וכמו שרביז"ל מכנה את זה (ליקו"מ ח"א ס"ס): **'להתיר פה אלמים'** – הפה שלי היה כאילם ממש, לא ידעתי שיכולים לדבר להקב"ה, והייתי בכזו גלות הדעת, קטנות המוחין, מצומצם וסגור, והנה הצדיק הזה, הרבי הזה, פתח את הפה שלי, והתחלתי לדבר אל הקב"ה; זה נקרא **"וכל המרבה לספר ביציאת מצרים ה"ז משובח"**, שמספרים יציאת מצרים היינו הדיבור שהיה בגלות, שזה **'פה סח'** – כדברי האריז"ל המובאים בדברי רביז"ל (ליקו"מ ח"ב סי' ע"ד), הפה התחיל לָשׂוחַ ולדבר!

אז כמו שהסבים והסבתות שלנו היו במצרים, שהיו תחת מתח, דוחק, עול השיעבוד בעבודה קשה עבודת פרך, ובא משה רבנו, בא הצדיק, והוא התחיל ללמד אותם: **אחיי ורעיי היקרים! מדוע אתם כ"כ בקטנות המוחין? ממה אתם כ"כ מפחדים? תתחילו לצעוק אל הקב"ה! תפתחו את הפה שלכם אל הקב"ה, ואז תראו שאין שום דבר בעולם – אלא רק הקב"ה! ואם תבקשו תראו איך שהגויים יקבלו כאלו מכות עד שיגרשו אותנו ממצרים!** וזה מה שהיה באמת, כן נעשה אצלנו ממש, כל אחד ביציאת מצרים הפרטית שלו.

נחזור לעניין הנ"ל של המלאכים עם הקב"ה – בליל פסח הקב"ה מכנם את כל הפמליא של מעלה כדי לראות ולשמוע הסדר של בני ישראל, והנה בימי מרדכי ואסתר, הם ראו שיש צרה גדולה, והנה חג הפסח הגיע, מה עושים? שביתה! אין ליל הסדר! מבטלים! יש שלטים: אין סדר הלילה, יש צום, צריכים להתפלל!

מה קרה? הנה המלאכים יודעים, שפעם בשנה הם הולכים לטיול, כביכול, עם הקב"ה, שמכנסם יחד, והולכים לכל בתי בני ישראל, לשמוע ולראות כל בית, וכשראו באותה שנה שאין את זה, כי ביטלו הסדר, עשו על זה רעש וכו', ובזה נתבטלה הגזירה.

צריך לדעת, שהקב"ה מגיע עם פמליתו לכל בית ובית, אל יאמר

האדם שזה קורה רק אצל צדיק וחשוב... אלא בכל בית בישראל!

מספרים על הרבה צדיקים, שבליל פסח היו מסתובבים בעיירה שלהם, ומסתכלים בחלון ושומעים דרך הדלת איך אלו האנשים הפשוטים עושים את הסדר, מה הם עושים.

הם הלכו כדוגמת הקב"ה שהולך עם המלאכים, כי "אם הקב"ה הולך עם כל הפמליא, אני ג"כ רוצה לראות!" והיו כאלו סיפורים, כאלו גילויים שראו אצל אנשים פשוטים ממש, התמימות שהיתה להם אז – דם, צפרדע, כינים, ערוב, מכת בכורות, אשמנו... בגדנו... היו כל מיני דברים שעשו בתמימות, היו הרבה 'עמי ארצות', ועשו את הכל בתמימות פשוטה לגמרי, ובשמים זה מה שחשוב!

בשמים אוהבים אדם תמים, שהוא לא יודע חוכמות והשכלות, אלא בתמימות ופשיטות, והצדיקים סיפרו המון דברים שהם התעוררו להם מה'סדר' של בני אדם, ולכן בן אדם צריך לדעת שגם אל הסדר שלו מגיעה כל הפמליא של מעלה, ולכן – בוודאי – עליו לשבת בדרך ארץ, בסבלנות, ואפילו אם הילדים קצת 'שמחים' – זו המצוה!

ולהכנים ג"כ את סיפור יציאתך ממצרים: "אבא, היית במצרים?" כן, הייתי במצרים! מה ילדים יודעים... הם חושבים שזה באמת מצרים, ומבקשים שיסביר להם אביהם במה מדובר – איפה היה ומתי היה, והאבא מסביר להם: **הייתי במצרים, הפה שלי היה סתום, לא ידעתי שיש כזה רבי, שיש כזה צדיק, שיש כאלו ספרים, לא ידעתי שיכולים לדבר אל הקב"ה...** "איך לא ידעת, אבא? הלא כולם יודעים זאת"... **מה אעשה, לא ידעתי... אבל הנה זכיתי שהכרתי את הצדיק והוא פתח לי את הדרך ליציאה ממצרים... כי כל צדיק שבדור הוא בחינת משה (כדאיתא בדברי רביו"ל), והוא המוציא את האדם ממצרים, ועכשיו כולנו פה יחדיו, אז הבה ונדבר כולנו אל הקב"ה!**

ובפרט כשמגיעים לפסוק "ונצעק אל ה' אלקי אבותינו", צריכים לצרף את כולם יחדיו, ולצעוק ביחד אל הקב"ה, זה לא דבר שהיה פעם, אלא כולם ביחד עכשיו – "ונצעק" – צועקים אל הקב"ה!

זו חלק מהעבודה של הלילה, לתת לכולם הרגשה שיש להם חלק בלילה הזה, לכל אחד ואחד, לא עושים סתם אילו 'רמזים' וכו', אלא 'למעשה'!

וכאמור דברי הצדיקים, שאז עושה האדם סדר לכל החיים שלו, ולכל השנה שלו, כי הרי בכל שנה אנו זוכים לסדר הקדוש הזה; זו הברכה "אשר עשית לאבותינו בימים ההם **בזמן הזה**", וכעין זה מברכים ב'סדר': "אשר **גאלנו** וגאל את אבותינו ממצרים".

וזו אחת מ"עבודות קשות שבמקדש" – להמחיש לילדים את כל הענין, שירגישו "אנחנו עכשיו יוצאים ממצרים! מעכשיו אנחנו מתחילים לדבר אל הקב"ה, לשמוח עם המצוות של הקב"ה!".

המצה נקראת בלשון הזוהר "**מיכלא דמהימנותא**" – מאכל של אמונה, "**מיכלא דאסוותא**" – מאכל של רפואה; כל חתיכה של מצה זו חתיכה של אמונה!

מדוע אדם אוכל מצה? כי הקב"ה אמר לנו, שבשבעת ימים אלו, זה מה שאנו צריכים לאכול! ואנו צריכים לשמוח עם זה! אנחנו צריכים לשמוח שאנו מקיימים רצון הקב"ה, אמנם זה נראה כמו 'קרקר', ואין חלה או לחם, הכל כי כך ציוונו הקב"ה!

וזו האכילה היחידית שנשארה לנו מכל התורה, שהאכילה בעצמה היא מצוה.

זאת אומרת, אמנם יש **סעודות** מצוה, כגון בשבת, ברית מילה, פדיון הבן, וכדו', וה**סעודה** היא מצוה, אבל אין המאכל בעצמו הוא המצוה, אלא הסעודה בכלליות, ומצות אכילת מצה זה **המאכל** היחידי שהוא בעצמו ממש מצוה [בזמן שביהמ"ק היה קיים היתה מצות אכילת קרבנות וכדו', ובאמת שם ג"כ האוכל הוא מצוה, והיום נשאר לנו רק אכילת מצה פ"א בשנה שהאכילה בעצמה היא מצוה].

ולפי הרבה פוסקים, כל שבעת הימים כשאוכלים כזית מצה – מקיימין המצוה, אמנם החובה היא רק בליל הסדר, אבל בשאר זמנים, בכל פעם שאוכל כזית מצה, מקיים ג"כ המצוה.

כשאתה לוקח מצה, אתה לוקח את הקב"ה, כביכול, בידיים, כי המצוות הן אחדות אחת עם הקב"ה, ועכשיו אתה מכנים את האמונה בתוכך!

ומה קורה? מסביר רביז"ל (ליקו"מ ח"א סי' קכ"ט), שהאמונה אוכלת את האדם; רביז"ל אומר זאת עה"פ (במדבר יג, לב) "אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ", שאדם שרוצה להיות בא"י לשם שמים, כדי לזכות לאמונה, א"י אוכלת אותו.

נמצא, אם בליל פסח זוכים אנו לאכול מצה, ומצה זה מאכל של אמונה,

אמנם אנו אוכלים את המצה, והיא נכנסת בפינו ובגופנו, אבל בעצם המצה אוכלת אותנו.

וזה מרומז בפסוק (שמות יג, ז) "מַצּוֹת **יֵאָכֵל**' אֵת שִׁבְעַת הַיָּמִים" – המצות אוכלות את הימים הללו, ואנחנו מתהפכים למהות של מצה, שזה אמונה.

והכל בתמימות ופשיטות; מהי מצה? אם ראיתם איך אופים את המצות, הכל נעשה בזריזות ובמהירות, החל משפיכת המים, לגלגל העיסה, ועד שיוצאות המצות מהתנור, לוקח ממש דקות ספורות, וזה דבר דק, שאין לו זמן אפי' לתפוח, כ"ז רומז על ענין תמימות ופשיטות.

שזה רומז ג"כ על סבלנות, שמירה מכעס, וכן על זריזות, בלי לחשוב הרבה – "אחת, שתים"...

והכל קשור לענין של אמונה, שאדם יודע שהקב"ה הוא פה, ואני פותח את הפה שלי לדבר אל הקב"ה.

מדוע המצה נקראת (דברים טז, ג) "לֶחֶם עֹנִי"? אומרת הגמ' (פסחים לו.): **לחם שעונים עליו דברים הרבה**; יש בזה כמה מיני משמעויות, בפשטות הרי כל הסדר נאמר בפני המצות, וכמו שמובא בפירוש שאת כל זה יאמר כשיהיו "מצה ומרור מונחים לפניך", וכל ה'**מגיד**' בא קודם אכילת המצה, וזה "לחם שעונים עליו דברים הרבה" – שמספרים מדוע אוכלים את המצה, "מצה זו על שום מה", מסבירים לילדים למה אוכלים את זה וכו' וכו'.

וביאור נוסף הוא: "לחם שעונים עליו דברים הרבה" – אדם שזוכה לאכול מצה, אזי "עונים עליו דברים הרבה" – כל מה שהוא מבקש ומתפלל, הוא מקבל את זה!

כשאוכלים מצה, בוודאי לא יכולים לדבר "שמא יקדים קנה לוושט" (תענית ה:), אבל יכולים במח המחשבה להתבודד אז.

ולא בחינם הוא, כי הלא המצה רומזת על המח; המעיין בהגדה של מוהרא"ש זי"ע, יראה שכשמסדרים את הקערה, המצה העליונה היא 'חכמה', המצה השניה היא 'בינה', המצה השלישית היא 'דעת'.

ובלשוננו היינו: השכל והמוח. למח יש חכמה, בינה, דעת; הם חלקים של המוח.

ולכן כשאוכלים את המצה, המוח יכול להתפלל אז, ולבקש: **רבש"ע, תזכה אותי לחכמה דקדושה, שהמוח שלי**

תמיד יחשוב ממך, 'בינה' – שאזכה לבינה, להבין דבר מתוך דבר, איך לחזור בתשובה, 'דעת' – שאזכה לדעת שאין שום מציאות בלעדיך, רבש"ע, הן דבר שנראה כמו חסד, הן דבר שנראה הפוך מזה, הכל זה אלקות!

לזה אדם זוכה כשהוא אוכל את המצה; ואמנם בשעה שהוא אוכל את המצה הוא צריך לאכול... אבל המוח צריך אז לקיים "עונים עליו דברים הרבה", וזה דו–סטרי, "עונים עליו דברים הרבה" – אתה עונה ומבקש ומתפלל, וכמובן הקב"ה "עונה" לך ג"כ "דברים הרבה".

בליקו"מ ח"א סי' ה', מדבר רביז"ל גבי חמץ ומצה, שזה ענין החכמה וכו'.

בהקדים צריך לדעת: בפסח, כשאנו זוכים בשבעת הימים הללו, להיות נזהרים מחמץ, ולאכול מצות, זו מתנה מהקב"ה!

הפסוק אומר (שמות יג, ג): "**וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא ה' אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ**" – משה רבנו בא לעם ישראל ואומר להם: "**וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ**", שזה ציווי אבל גם הבטחה, דהיינו אם אנחנו שומרים את ימי הפסח בקדושה, ואנחנו מקיימים את המצוות, אנחנו זוכים – כפי שרביז"ל מסביר בתורה ה' הנ"ל – להישמר ממוחין לא טובין, מחשבות לא טובות; זה ענין המצה.

וזה שאמרו חז"ל: "אין בין חמץ למצה אלא משהו", מה החילוק בין 'חמץ' ל'מצה'? ב'חמץ' יש חי"ת, ב'מצה' יש ה"א, בין האות ח' לאות ה' יש הבדל קטן מאד, לה' יש רגל קטנה, ואם היא מחוברת למעשה זה ח' – 'חמץ', ואם מפסיקים אותו מצד מעלה – זה 'מצה'.

מסביר רביז"ל, שזו כל קדושת האדם, שהוא מנסה בכל מיני אפנים שהמוח שלו יחשוב תמיד מהקב"ה, שזו לא עבודה קלה, אבל רביז"ל גילה לנו איך אנחנו מגיעים אל המוחין הללו, שהחמץ לא יאכל אותנו, והמצה – האמונה תאכל אותנו, זאת ע"י הדיבור! שאדם שהוא מקדש את דיבורו, שזה הסוד של 'פסח' – פה סח, והוא מנסה תמיד לשמרו בקדושה, הוא לא חוסך וקמצם במילים, אלא הוא תמיד מחפש איך לשבח את הקב"ה ולבקש מהקב"ה, זה בונה לו את המוחין, והוא זוכה לג' המצות הללו.

ולכן כשאוכל את המצה, מאד מאד מסוגל אז שיתפלל האדם לכה"פ במוח

המחשבה – בחכמה, בינה ודעת: **רבש"ע, תזכה אותי שחמוח שלי תמיד יהא דבוק בך!**

וכשמסדרים את הקערה, מתחילים עם ג' המצות, שזה כנגד כהן, לוי וישראל, שזה ענין האחדות אצל עם ישראל.

הכי חשוב אצל הקב"ה הוא כשכולם מאוחדים ביחד, כי אז זה כל"י שלם – ר"ת כ'הן, ל'וי, י'שראל, שזהו הכלי שבתוכו מקבלים את כל ההשפעות.

אדם שהוא תמיד מפריד עצמו מן הכלל, והוא מלא ישות וגאות, אין לו כלי מחזיק ברכה, אין לו כלי שיקבל בתוכו את השפע, אצלו הכל הולך לאיבוד, משא"כ אם אדם תמיד מחפש נקודות טובות – אצל עצמו, אצל כולם, הוא רוצה להיות יחד עם כולם, הוא יודע שעמ"י מחוברים – כהנים, לווים, ישראלים, הקב"ה עשה את כל אחד כפי ענייננו, והוא תמיד מחפש איך להתאחד יחד עם כולם, זהו הכלי הכי מפואר לקבל בתוכו את כל ההשפעות!

דרכו של מוהרא"ש – כדרך הצדיקים הק' – כשלקח המצה העליונה, כנגד כהן, היה אומר בפה מלא: 'חכמה', כשלקח המצה השניה, כנגד לוי, אמר: 'בינה', והשלישית, שזה כנגד ישראל, אמר: 'דעת'.

ואחר שמסדרים את המוחין – חכמה, בינה ודעת, ניגשים לסדר הסימנים שבקערה, שבה יש את כל המידות, ובזה שאדם עושה אז הסדר, בזה עושה סדר לעצמו לכל השנה, ולכן אדם צריך להיות מאד מאד רגוע, ולא להקפיד ח"ו אם הילדים משתוללים קצת וכו', בסדר... שיהיו בריאים...

עצה איך לשתף הילדים בנעשה [הם מחכים לאפיקומן... אבל הנה מסדרים, מה עושים כדי שישמעו?]: מגביהים את המצה, ואומר האבא: **הנה ילדים, איזו מצה היא זו?** עונים הילדים: זו מצה רגילה... אומר האבא בקול: **מצה זו היא כהן!** תמהים הילדים: מדוע הוא כהן?... **כן! הוא כהן! הוא זכה להיות ראשון, הוא למעלה, והוא קיבל התואר 'כהן'...**

בשביל הילדים צריכים לעשות את זה מעניין! האבא ממשיך ואומר: **תסתכל טוב, על המצה כתוב 'כהן'...** איפה אבא? **פה, פה כתוב כהן...**

ואח"כ עובר האבא למצה השניה: **נו, ילדים, מהי המצה השניה? לוי! אחר כהן מגיע לוי, קוראים לו "מצה לוי"... ילדים יקרים, מה'לוי' הזה אתם תקבלו**

את האפיקומן... עוד מעט נעשה 'יחץ', ויהיה "שמח"... זה יחבר את כולם ביחד! הכלל שצריכים לעשות את הכל לילדים שיהא להם מעניין.

והמצה השלישית היא 'ישראל', שכך יש לנו כל"י שלם.

ואח"כ מתחילים את כל המינים שיש בקערה, תחילה ה'**זרוע**', שבזה יש נוהגין לקחת חתיכת בשר או עוף [כל אחד כפי מנהגו], וזה מידת ה'**חסד**', ומסביר לילדים: **ילדים יקרים! היד צריכה להיות תמיד מוכנה כדי לעשות חסד! זו המעלה של עם ישראל – שעושים חסד!**

ובאותו זמן מבקשים מהקב"ה: **רבש"ע, זכני כל השנה לעשות חסד, להשפיע לאחרים, שתהא לי זרוע פתוחה ונטויה לעשות חסד עם כולם!**

אח"כ שמים את ה'**ביצה**', שזה מרמז על מידת ה'**גבורה**' – בצד שמאל, שהנה כמובן צריכים לעשות הרבה חסד, אבל באותו זמן צריכים ג"כ מידת הגבורה – כנגד היצר הרע, כנגד רשעים, צריכים מידת הגבורה.

בליל הסדר כשאנחנו מחברים את כל המידות [ובכלליות ג"כ בכל ימי הספירה שאנחנו מזכירים את כל המידות], הלימוד המובא בכל הספרים [ובפרט בדברי הרבי מראפשיץ זי"ע, זה אחד מהכללים הגדולים בכל ספרו 'זרע קודש'] הוא שהמידות צריכות להיות שבורות וחצויות, ז"א בלתי אפשרי שתהא רק מידה אחת ללא שום צמצום.

למשל: מידת החסד, אי אפשר לתפוס רק את מידת החסד באופן **תמידי**, וכולל גם רשעים וכו' וכו' ללא הגבלה כלל, זה לא מביא לדברים טובים! אדם צריך אמנם חסד, אולם פעמים צריך לדעת שצריכין צמצום, לפעמים צריכים ג"כ מידת הגבורה – גבורה דקדושה, אם זה כנגד היצה"ר, אם זה כנגד רשעים, צריך לדעת שלפעמים צריכים מידת הגבורה, והכל צריך להיות ממותק, שלא תהא ח"ו גבורה דסטרא אחרא, ויבוא לידי כעס ח"ו וכדו'.

והביצה מרמזת על זה, כי ביצה זה דבר שעדיין לא נולד, עדיין בתוך הקליפה, אבל עכשיו מתחיל להיות אפרוח.

וענין ביצה מביא את האדם ל'דעת דקדושה' לדעת איך לצמצם, איך הוא יכול להשתמש עם כל דבר לעבודת ה' יתברך.

זה ענין הביצה שנמצאת בצד השני של הקערה, הרומזת על מידת הגבורה, ונוהגין לאכול את הביצה בהמשך ה'סדר', ויש רמזים רבים בזה – מה ענין שאוכלים הביצה.

מובא בספרים, ש'ביצה' ר"ת י"ב צירופי הוי"ה; את שם הוי"ה יכולין לכתוב בי"ב צרופין, שזה י"ב חדשים, שכל חודש הוא כנגד צירוף אחר [וכן היה לנו עד היום י"ב הימים הראשונים של חודש ניסן, שהם ג"כ מכוונים כנגד החדשים], וביצה רומז על ענין זה, שזה ענין התחדשות, בחי' "ביצה שנולדה ביו"ט" – כלשון הפותחת את מסכת ביצה [שהיא המסכת המדברים מענייני יו"ט], ורביו"ל מלמד אותנו שכל יום שאדם זוכה בו להתחדש ולמצוא בו את הטוב שיש באותו היום – זה נקרא 'יום טוב', וזה "ביצה שנולדה ביום טוב" – אדם שהוא כאותה ביצה שעתה נולדה, מתחיל מחדש, ומהפך את יומו ליו"ט.

הביצה היא עדין לא נשלמה, כי אפי' לא יצא האפרוח, אלא קודם לכן, וזה רומז על שאדם יש לו הצמצום מחד, אך מאידך ענין ההתחדשות, שעתה נולד, ויודע שבכל דבר יש רמז – **י"ב צ'ירופי ח'וי"ה**, ובכל זמן ובכל מקום הקב"ה נמצא, הן אם זה חודש ניסן והן אם זה חודש תמוז – תמיד!

עתה בחודש ניסן הוא צירוף שם הוי"ה כסדרו – י–ה–ו–ה, ובחודש תמוז זה הפוך – ה–ו–ה–י, שזה יוצא מהפסוק שהמן אמר (אסתר ה, יג): "**וְכָל זֶה' אֵינֶנּוּ' שֹׂוֵה' לִי**" – הס"ת הן ה–ו–ה–י.

מתי המן אמר את הפסוק הזה? בזמן של ליל הסדר... כי הרי אסתר הזמינה את המן ואחשוורוש לסעודה, ואז המן מאד שמח שהוא היחיד שנקרא לסעודה – "**וַיֹּאמֶר הָמָן אַף לֹא הֵבִיאָה אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשָׂתָה כִּי אִם אוֹתִי**" – הוא היה "בעננים"... ואז מה קרה? הוא יצא מהסעודה, והנה מרדכי הצדיק יושב בשער המלך... הצדיק יושב ו'מצפצף' עליו...

כאן הוא כבר 'התפוצץ'... אחר שהיה כ"כ שמח וכו', פתאום זה מה שהוא רואה, אז הוא צעק: "**וְכָל זֶה' אֵינֶנּוּ' שֹׂוֵה' לִי**" – זה לא שווה לי כלום! אמנם "**וַיְסַפֵּר לָהֶם הָמָן אֶת כְּבוֹד עָשְׁרוֹ וְרֹב בָּנָיו וְאֵת כָּל אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ וְאֵת אֲשֶׁר נִשְּׂאוֹ עַל הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ**", והוא "על הגובה"... אבל הוא לא יכול לסבול כשהוא רואה את מרדכי הצדיק, זה הורם לו את הכל...

כשרשע רואה צדיק – הוא 'מתפוצץ'! הוא לא יכול ולא מסוגל לשבת בשקט, הוא לא יכול לסבול זאת...

כך צעק המן, ואשתו זרש יעצה לו להכין עץ גבוה חמישים אמה, ויבקש רשות מהמלך, ויתלו את מרדכי.

ואת הפסוק הזה אמר המן ביום הראשון של פסח – "**וְכָל זֶה 'אֵינֶנּוּ' שֹׁוֶה לִי**", ומה קרה לבסוף? תלו אותו, אמרת "**וְכָל זֶה 'אֵינֶנּוּ' שֹׁוֶה לִי**", ובוודאי לא שווה לך... כי זו המפלה שלך!

ו"זה לעומת זה" חודש ניסן שם הוי"ה הוא כסדר, ובחודש תמוז – שאז היה חורבן ביהמ"ק, והיתה הסתרה – זה הפוך, ויוצא מן הפסוק שאמר המן.

על כל עניינים אלו מרמזת הביצה – **י"ב צ'ירופי ה'וי"ה**, שאנחנו מצמצמים את עצמנו, ותמיד מחפשים איך למצוא את הקב"ה באותו הזמן ובאותו העניין שאנו נמצאים בו.

אח"כ ה'**מרור**' שהוא ב'**תפארת**', והלימוד הזה שצריכים לדעת שאם יש מרור – מרירות בחיים, הכל מלמעלה! אדם צריך תמיד למצוא את ההרחבה שהקב"ה מרחיב לנו בתוך המרירות!

שזה ענין '**תפארת**', שאדם צריך לדעת שהקב"ה נמצא תמיד בכל מקום, ולא לאבד עשתונות ח"ו, אם יש משהו מרור – מה עושים לבסוף? עושים 'כורך' – סנדוויץ' המצה והמרור ביחד, מה הענין בזה? שאנחנו מחברים את שניהם ביחד, ודיקא מצה מכאן ומצה מכאן והמרור באמצע, כדי לדעת שהכל ממנו יתברך.

'**חרוסת**' כנגד '**נצח**', מידת רביז"ל היא מידת הנצח, 'חרוסת' זה אותיות '**חס רות**', שזה ענין של תפילה, למה נקרא שמה רות? אומרת הגמרא (ברכות ז:): "**מִפְּנֵי שֶׁזָּכְתָה וְיָצָא מִמֶּנָּה דָּוִד שֶׁרָוָּיָה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת**"; דוד המלך לימד אותנו ענין התפילה ע"י ספר התהלים, כמה חשובה תפילה להקב"ה בכל עת, בכל זמן ובכל מצב.

זה ענין '**חס רות**', '**חס**' אותיות '**סח**' – הפה סח להקב"ה, שאדם תמיד יֵדַע שהקב"ה פה ואני צריך לבקש ממנו הכל!

זה מידת '**נצח**' – המידה של רביז"ל, היינו שכך אדם זוכה לנצח את הכל, והוא זוכה להתגבר על הכל.

'**כרפס**' זה כנגד '**הוד**', ענין של הודאה להקב"ה; יש לך כרפס לאכול? תן

תודה להקב"ה! אמנם זה פחות מכזית, וזה חתיכת תפו"א, פטרוזיליה, צנון, כל אחד כפי מנהגו, תן תודה להקב"ה! ב"ה יש לך את זה! אתה בריא ב"ה? בעיקרון אתה בריא ואתה יכול להתסובב וכו' ואין אתה רתוק למיטה ח"ו, אלא התחתנת, יש לך אישה וילדים, או שאתה מחכה בעז"ה להתחתן, תן תודה להקב"ה!

"לא, אבל רציתי"... מה רצית? כרפס יש לך? תן תודה להקב"ה!

זה ענין של 'הוד' – הודאה להקב"ה.

ואח"כ '**חזרת**' שרומז על '**יסוד**', שזה ענין של קדושה; כמה צריך אדם לבקש מאד את הקב"ה על זה! 'חזרת' זה לשון של חזרה שוב ושוב להקב"ה, בעבודת ה', בקדושת הברית, כמה צריכים מלחמות, ואף פעם לא ליתן את עצמו לומר שהוא אבוד, ויש לו יצה"ר חזק, ואיננו יודע איך יוכל להתמודד אתו... תמיד לבקש את הקב"ה!

עם החזרת יש משתמשים למרור [ויש הלוקחים את החריין – שזה החזרת ממש], יחד עם החסה, 'חסה' זה ענין של רחמנות, שהקב"ה חם עלן, וזה אותיות 'סח' – ענין של הדיבור, וזה כנגד היסוד, אדם צריך לדעת שכדי להגיע לקדושת היסוד צריך המון תפילה – לבקש את הקב"ה, ולא להתייאש! יש יצה"ר גדול, שזה חמץ, הרוצה להתגבר על האדם, אבל בפסח – שאוכלים את המצה, ומקבלים את כל האורות הללו – אז זוכין לפעול ישועה, ולבקש מהקב"ה!

אנחנו מזכירים כאן רק כמה דברים של סידור הקערה, ומסוגל לבקש ולהתפלל: **רבש"ע, תזכה אותי ל'יסוד' – לקדושה ולטהרה!**

וה'**קערה**' בעצמה שמחזיקה על זאת, רומזת על מידת '**מלכות**', שזה ענין שאדם מקבל עול מלכות שמים, וסימן שהכין לעצמו כלי: **רבש"ע, אני רוצה את כל המידות! אני רוצה 'חסד' – של הקדושה, וכן 'גבורה', ו'תפארת', אני רוצה את זה! 'נצח', 'הוד' – להודות לך, רבש"ע, 'יסוד' – קדושת הברית, אני רוצה את זה!**

ועי"ז זוכה ל'**קערה**' שהיא בגימטריא **שע"ה**, ומוהרא"ש אמר שזה מרומז בדברי חכמינו הקדושים (אבות ד, ג): "**אין לך אדם שאין לו שעה**", יש בזה כמה פירושים, והנה אנו יודעים שרביז"ל דיבר משעה התבודדות, דהיינו שבכל יום יפריש האדם איזו שעה להתבודד – אם זו שעה ממש,

של שישים דקות, או איזו שעה שאתה יכול – לדבר אל הקב"ה, ובלי זה "**אין לך אדם**"... אם אין לך "שעה", אין לך איזה זמן ביום שאתה מדבר אל הקב"ה, אתה אדם?! הלוואי...

רביז"ל אומר (ליקו"מ ח"ב סי' ז) שאדם שאין לו מידות, ואיננו מיושב, הוא חיה בדמות אדם... הפרצוף שלו הוא כאדם – אבל באמת הוא חיה [ויש אפי' חיות – כקופים – הדומים לבני אדם, אבל באמת הוא חיה].

אתה רוצה שעה שלימה? הלוואי! לכה"פ תתחיל עם איזו שעה קטנה, תתחיל עם חמש דקות שבהן תדבר עם הקב"ה, תפרש שיחתך לפניו, תגיד: **רבש"ע, רציתי באמת לשבת/ללכת/לטייל שעה או כמה שעות, אבל אני מתחיל עם כמה דקות, יה"ר שזו השעה הקטנה שישבתי ודיברתי אליך יעלה לפניך כאילו ישבתי שעה שלימה של שישים דקות...**

יה"ר "כאילו" אנחנו אומרים הרבה... למשל: יה"ר כאילו הקרבנו קרבן שלמים, קרבן תמיד, וכו' וכו' בכל היה"ר, וזה מתקבל, לא סתם אומרים זאת – "כאילו כיוונתי כל הכוונות" וכו' – אותו דבר פה, אתה מבקש כאילו היה לך אלו כמה הדקות כשעה שלימה, אך לכה"פ תתחיל עם כמה דקות!

וזה מתחיל עתה, שיש לנו הקערה עם כל הסימנים של ה'סדר', ואומרים אז יה"ר [ומודפס בהגדה של מוהרא"ש]: "בשר ודם אנחנו" – איננו יודעים שום השגות, אבל אנחנו עושים את הכל בתמימות!

אצל הקב"ה חשובה התמימות; אנחנו עושים את הדברים "כאילו"... ומבקשים שם "**שתהא חשובה ומרוצה לפניך כל מצוה ומצוה שאנחנו עוים בלילה זה, כאילו נכוון בכל ארבעה שמותיך הקדושים, ובכח היחודים וזיווגי המידות העליוניות הראויות לבוא על ידן, ותצרף מחשבתנו הטובה למעשה**" וכו'.

ברוחניות אין בעיה בדבר הזה, ואסביר הדברים ע"י משל שמוהרא"ש היה חוזר עליו רבות [נאמר זאת בקיצור, יכולים לשבת פה כל הלילה...]: הנה אנחנו מסדרים את ג' המצות בקערה, והמנהג הוא שהמצות הן למטה, ועל זה שמים את כל הסימנים.

ולכאורה יפלא, איך זה מסתדר? הלא המצות זה המוח – חכמה, בינה ודעת, והרי המוח הוא בראש, והמידות הן

אח"כ – הידיים והרגליים וכו', א"כ איך זה שמסדרים זאת בקערה הפוך? [יש מקובלים המפלפלים בדבר זה].

מוהרא"ש היה מסביר זאת כך: הרי מדברים פה מרוחניות, וכי מדברים פה מגשמיות – שהמוח באמת מונח בתוך הקערה? מדברים מהרוחניות שבדבר, והנה זה נראה לך למטה, אבל "עליונים למעלה ותחתונים למטה", ברוחניות הכל אין–סוף! העיקר הוא איפה נמצא המוח שלך! עתה המוח שלך אולי למטה, אבל ברוחניות הכל מתהפך.

וזה כעין המובא בזוהר (פר' חיי שרה): **מאן דאיהו זעיר איהו רב** – מי שהוא קטן ולמטה, בעצם הוא למעלה, ומי שחושב שהוא למעלה – הוא בעצם למטה, ברוחניות הכל אין–סוף.

ולכן אנחנו עושים את הכל בתמימות, ואנחנו מבקשים מהקב"ה: **אתה, רבש"ע, יודע את כל מה שצריכים לכוון כאן, ויה"ר כאילו כיוונו באמת!** והכל צריך להיות עם שמחה!

אח"כ מתחילים את הסימנים, ונעבור על זה בקיצור נמרץ: תחילה 'קדש', כי מתחילים עם קדושה, צריכים לעשות קידוש, וכשעושים קידוש צריכים לדעת שזו קדושה עליונה, ולא בחינם זה נקרא 'קדש', כי זה ממשיך על האדם **קדושה** עליונה, וצריך להגיד את זה בתמימות ופשיטות, לומר כל מילה בשמחה גדולה, לדעת שעכשיו אני מכנים בתוך עצמי את כל המוחין – היין שנכנם בתוך האדם רומז על ענין "נכנם יין יצא סוד", והד' כוסות ששותים הם כנגד ד' שמתיו של הקב"ה – וכמו שמזכירין ביה"ר, וכששותים היין – או מיץ ענבים – אזי זה נכנם בתוך האדם, ומרים אותו!

הדברים שאנחנו אוכלים ושותים אצל ה'סדר', בזה אנחנו מכניסים את התורה וכל ההשגות בתוך הגוף שלנו, והגוף שלנו מתהפך לקדושה הזאת!

ולכן מתחילים עם 'קדש', כי הדבר הראשון הוא להכנים **קדושה**.

דיברנו כמה פעמים, שדרך רביז"ל תמיד היא: '**עשה טוב**' – תתחיל עם קדושה! ולא אומרים: '**סור מרע**' – מקודם תסור מרע, אלא מיד 'קדש' – קדושה!

האבא מגיע מבית הכנסת, לובש את הקיטל, וצריך למהר לעשות את הקידוש, כדי שהתינוקות לא יפלו בשינה [כך המנהג הוא ללמד את הילדים להגיד: בליל פסח כשהאבא

מגיע מביהכנ"ם ולובש את הקיטל וממהר לעשות קידוש כדי שלא ישנו].

לכן מתחילים עם 'קדש' – **'עשה טוב'!**

ועושים את הקידוש, ושותים את הכום בהסיבה; בליל הסדר כל האכילות בהסיבה, שזה ענין של חירות, שאדם צריך לחשוב "אני עכשיו בן חורין", מהו 'בן חורין'? "אין לי שום עסק עם אף אחד, ובוודאי לא עם הס"מ– היצה"ר, אלא עתה אני בן חורין, הלילה הזה אנחנו מיוחדים רק להקב"ה, ואנחנו ממשיכים את כל ההשפעות!

זה הענין של ליל הפסח, שנשפע על נשמות ישראל כאלו דברים, עד שלא צריכים אלא רק לעשות את המעשים והפעולות – אנחנו שותים ד' כוסות, אוכלים את המצה, ומקיימים את כל המצוות, והקב"ה משפיע עלינו את כל הדברים הקדושים הללו!

אח"כ 'ורחץ' – ופה מגיע כבר הענין של **'סור מרע'**, הנה עשית 'קדש', עכשיו 'ורחץ' – עכשיו תרחץ את עצמך! עשית 'קדש' – קום ועשה טוב, אזי תזכה ל'ורחץ' – להיפטר מכל הרע ורציחה ['ורחץ' אותיות 'רוצח', ה"י], שאת זה אדם צריך לבקש כ"כ את הקב"ה: **רבש"ע, תציל אותי ממידת הכעס, ממידת הרציחה!**

יש בני אדם שקשה להם לשלוט על זה, הם לא יודעים מה לעשות, הם ממש מאבדים שליטה כשבאים לניסיון של כעס, אך אדם צריך לחרוט בעצמו לסגור את יפו בשעת הניסיון ובכל הכוחות להכריח עצמו להשתלט על זה, ועי"ז יזכה ל'ורחץ' – לרחוץ עצמו מהכעס הבוער בקרבו, שזה ממש 'גומר' אותו לגמרי...

אבל איך? תצעק ותצרח אל הקב"ה! 'ורחץ' אותיות **'צורח'**, אם אתה מרגיש שהרוצח בא ומנסה להתגבר עליך – תצעק אל הקב"ה, כמובן לא בפני בני אדם, אלא תלך לאיזה מקום שקט, ושם תצעק.

בעצה הטובה: תיכנס ברכב, תסגור את כל החלונות, תצעק עד לשמים, אף אחד לא ישמע אותך... בפרט אם תחנה את האוטו באיזה מקום מרוחק, תצעק עד לשמים ואף אחד לא ישמע אותך... וככה אתה שובר ומוציא ממך את הרציחה הזאת, ולאט לאט תזכה באמת להרגיש דברים נפלאים.

הנה לא עושים ברכה על הנטילה הראשונה, אבל אדם מקבל על ידה קדושה עליונה.

ואז אוכלים את ה'**כרפס**', וכאמור לעיל, כרפס הוא ירק – תפו"א, או כל דבר אחר – וגם על זה נותנים תודה להקב"ה, ולכן הוא מכוון כנגד מידת ההוד.

על הכרפס הזה, שהוא אף פחות מכזית, כתוב דברים גדולים למה יכולין לזכות עי"ז, והכל ע"י תמימותו של האדם: **רבש"ע, אני מודה לך על שיש לי כרפס לאכול, ואני שמח עם זה**, ובזה הוא ממתיק את כל הדינים [כך כתוב, שזה ענין של המתרה], ומטבילין אותו במי–מלח, שזה רומז על דמעות האדם בשעה שמדבר אל הקב"ה; אדם צריך להגיע למצב כזה שהוא כ"כ משתוקק ומתגעגע להקב"ה, עד שנושרין דמעות מעיניו, שלזה רומז מי המלח שמטבילין הכרפס, כי הלא דמעות האדם מלוחות הן [אם אדם פעם טעם את דמעיותיו – הן מלוחות, זה פלא מהקב"ה!]; זה ענין הכרפס.

ואדם צריך להתפלל אז להקב"ה: **רבש"ע, תזכה אותי שאזכה ללמוד!** כי הלא '**כרפס**' בגימטריא '**ש"ס**', ומתפללין אז שנזכה לסיים את הש"ס, וכן '**כרפס**' אותיות '**כְּסֻפָּר**', צריכין להתפלל על זה הרבה אז, שנזכה להתמדת התורה, שזה מביא לאדם את כל השפע – כשהוא מכנים עצמו בתוך לימוד התורה.

'**יחץ**' – שוברין את המצה, וזה ענין של לב נשבר; אדם לוקח את המצה השניה ושוברה, זה ענין של שבירת הלב לפני הקב"ה.

אצל הקב"ה מאד מאד חשוב לב נשבר, וכדכתיב (תהלים נא, יט) "**לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹקִים לֹא תִבְזֶה**", זה ענין שבירת המצה.

וחצי אחד מניחין בקערה, והחצי השני הוא לאפיקומן, שזה רומז על שאדם נמצא בלב נשבר עתה, אבל דיקא מזה יבואו לו כל ההשפעות, זה יהיה האפיקומן שלו, ובזה יזכה לכל הישועות; עכשיו זה נקראה קטן – בתוך הקערה שמים את החלק הקטן – אבל לבסוף בעז"ה הוא יזכה לדברים יפים!

ואנחנו צריכים לבקש מהקב"ה אז הרבה, הילדים עסוקים על האפיקומן הזה, וגם אנחנו מבקשים מהקב"ה שיתן לנו מתנות טובות.

'**מגיד**' – מתחילין את ההגדה בקול רם; צריכים להגיד את ההגדה בקול רם, זו מצוה גדולה, אסור להתבייש, אלא הילדים צריכים לשמוע ולראות

זאת ולהשתתף כולם יחדיו, ולומר זאת בקול כמה שיכולים.

רביז"ל אומר (ליקו"מ ח"א סי' כ"ז) על הפסוק (דברים דף יג) "**וַיַּגֶּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ**", שלומר ההגדה בקול רם זהו תיקון הברית.

וצריכים לעשות את הכל בשמחה גדולה; הזכרנו לעיל את דברי הזוהר הקדוש, שהקב"ה בא עם כל הפמליא של מעלה, א"כ בוודאי שצריכים לומר את כל ההגדה בשמחה גדולה.

[אם נעבור עכשיו על כל ה'סדר', יתקיים המסופר בהגדה: **רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית...**].

ומתחילין: "**הָא לחמא עניא**", וכך מנהגנו, לומר "**הָא**" – הרומז על הדעת, והענין בקיצור הוא, שאם הדעת של האדם בגלות, המוח שלו מצומצם, הדיבור שלו מצומצם, הוא לא מדבר להקב"ה, בגלל שהוא תחת מתח ולחץ הוא לא מדבר, אבל כשהוא מתחיל לצאת מן הגלות, ופותח את הפה שלו, ומתחיל לדבר אל הקב"ה, הדעת שלו מתחילה לצאת מן הגלות, והוא מרגיש בן חורין.

זה: "**הָא לחמא עניא**" – הה"א היתה בעניות ובצמצום, כשהיינו במצרים, אבל עכשיו אנחנו יוצאים, ואנחנו קוראים לכולם לבוא לאכול – "**כל דכפין ייתי ויכול**".

וממשיכים ואומרים: "**השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישראל**" – ובזה הקושיא ידועה: הלא אני נמצא כאן בארץ ישראל... ומהו "לשנה הבאה בארעא דישראל?"...

אבל באמת, וכי אנו נמצאים בארץ ישראל?... מה זה ארץ ישראל? א"י היא "ארץ אכלת יושביה", אנחנו צריכים לזכות להידבק בקדושה – באמונה של ארץ ישראל, ואנחנו צריכים תמיד לבקש: **רבש"ע, תזכה אותי להרגיש שאני נמצא בארץ ישראל, שאני מרגיש את האמונה הקדושה המסבבת אותי בכל מקום!**

זה מה שאנו אומרים: "**השתא הכא**" – כאן, היכן שאני נמצא, ו'**הכא**' בגימטריא שם **הוי"ה** (26), ואמנם עתה אני כאן, אבל אני מבקש: **רבש"ע, זכה אותי להרגיש היכן אני נמצא – בארץ ישראל, "השתא עבדי" – אני מרגיש קצת כעבד, "לשנה הבאה בני חורין" – שאזכה להרגיש שאתה נמצא עימי תמיד, ואין שום תנועה ושום דבר שנעשה מעצמו!**

ואח"כ מגיעים ל"מה נשתנה" – שואלים את השאלות, וכמובן נותנים

אז לילדים לשאול את השאלות, ומסבירים להם הכל. הם שואלים למה אוכלים מצה, למה אוכלים מרור, למה מטבילין, מדוע מסובין, ומסבירים להם: **ילדים, כל זה כי אנחנו עכשיו מתחילים לצאת מכל הקטנות המוחין, מכל הבלבולים שלנו, הלילה הזה כולנו מסובין – כולנו זוכים עכשיו שהקב"ה, כבכיול, מסב איתנו, וכל המלאכים כולם איתנו יחד כאן, וכמה עלינו לשמוח!**

ומתחילים להגיד את ההגדה: "**עבדים היינו לפרעה במצרים**", וצריכים להסביר להם בסבלנות.

אומרים: "**אילו לא גאל הקב"ה את אבותינו ממצרים**" – מה זה '**אבותינו**'? הרצונות שלנו, החיים שלנו; '**אבותינו**' זה לשון של **רצון**, '**אבה**' זה '**רצה**', היינו אם לא היינו מקורבים לרביז"ל ולא היינו זוכים למצוא צדיקים, היכן היינו?! הרי אנחנו ובנינו וכו' היינו עבדים לפרעה במצרים, וכמה צריכים לשמוח שזכינו ב"ה להתקרב לצדיקים, ללימודים שלהם, לקיים מה שאנו יכולים; את כל זה צריכים לספר לילדים, ו"כל המרבה – הרי זה משובח".

וכך ממשיכים את כל ההגדה, כל קטע וקטע, בקול רם ובשמחה גדולה, להסביר את הכל לילדים, הרי "כנגד ארבעה בנים דיברה תורה", צריך לזכור תמיד שיש ארבעה בנים, יש הסובל בכה ויש בכה, הקב"ה כלל את כולם ביחד – אחד חכם, אחד רשע, תם, ואינו יודע לשאול, וצריכים לקבץ את כולם.

לכאורה מה הרשע עושה פה ב'סדר'? שילך... מי צריך אותו... לא! כנגד ארבעה בנים דיברה תורה – הקב"ה רוצה שיהיו כולם ביחד, כולם! אם הרשע הזה זוכה להגיע לסדר – צריכים לקרב אותו, להגיד לו שיש דרך שבעז"ה הכל יתהפך לטובה, ואם ב"ה הוא הגיע לסדר, צריכים להסביר לו שהקב"ה הוציא אותנו מהיכן שהיינו, היינו במצב מאד מאד לא טוב, והקב"ה הוציא אותנו, והלימוד הוא שאין שום יאוש בעולם כלל, וצריכים לדעת שסוף כל סוף יהיה תיקון לכולם, ולכן מזכירים את כל הארבעה בנים.

וכך ממשיכים את כל סדר ההגדה, בשמחה ובקול, ולעשות מעניין לילדים, וכשמגיעים ל"ונצעק" – לקיים זאת!

כולם מכירים את המעשה הידוע, שפעם היה זוג שסבלו מעניות ודחקות,

והיתה חסרה להם פרנסה, והם ממש לא ידעו מה לעשות, והאשה היתה מאד תמימה, והיה לה אמונת חכמים, והיא שלחה את בעלה להבעל שם טוב הקדוש, ואמרה לו שהוא צדיק מפורסם ופועל ישועות, ובתחילה הוא לא רצה, עד שהיא הכריחה אותו והוא הלך והגיע להבעל שם טוב, וזה היה קודם חג הפסח, וסיפר לו העובר עליו, והורה לו הבעל שם טוב, שישב יחד עם המשפחה והילדים בליל פסח ב'סדר', וכשיגיעו למילים "ונצעק אל ה' אלקי אבותינו" לא ילכו משם, אלא ימשיכו לומר שוב ושוב "ונצעק, ונצעק, ונצעק אל ה' אלקי אבותינו", ויצעקו זאת בקול גדול, ולא ימשיכו הלאה עד שיראו ישועה.

אותו אדם שמע זאת, וכנ"ל הוא לא היה עדיין חסיד וכו', אזי כשהגיע סיפר זאת לאשתו, אך היה מהורהר וכו', אבל תיכף ששמעה זאת האשה, היא האמינה שבוודאי אם יקיימו זאת הם יקבלו את הישועה שלהם, ובאמת הגיעו בליל הסדר לפיסקא הזו, והחלו לצעוק: "ונצעק אל ה' אלקי אבותינו", כך שוב ושוב, עד שפתאום הם שומעים דפיקות חזקות בדלת, וכולם פחדו מי זה ומה זה, והנה פתחו את הדלת, ולפניהם עומד שכנם הגוי, כולו חיוור כסיד, והוא מפוחד ומאוים, ואוחז שקיות בידיו, וסיפר הגוי איך שנעשתה מריבה בביתו עם אשתו, והוא לקח סכין, ה' ישמור, ודקר אותה, והוא מספר שהוא יודע שעוד מעט יבואו השוטרים והוא אבוד, לכן צריך לברוח, אבל חפץ הוא שכספו יישמר אצלם, כי יודע שהם יהודים, והם אנשים טובים ונאמנים, לכן הוא משאיר את הכסף שם, וכשהוא יחזור – יחזירו לו הכסף, וישלם להם על כך.

כל זה מספר להם הגוי, ותיכף זרק השקים וברח... והנה הם ראו איזו עשירות הגיעה אליהם, וכמובן אותו גוי נתפס ע"י המשטרה וכבר לא חזר... והם נשארו עם הכסף, וקיבלו את הישועה שלהם מהבעל שם טוב ע"י "ונצעק".

והרבה נוהגים כך, לעשות שם תחנה, וכולם צועקים יחדיו... אתה אוהב לצעוק? נו, תצעק! כל הילדים ביחד: **בואו ילדים, בואו נצעק להקב"ה! זה כיף! בואו נצעק כולם!**

ויכולים לעשות דברים שיעינו אותם, למשל שיכינו אחד שידפוק על הדלת כשכולם יצעקו, ויביא איזו שקית עם ממתקים... וכך עושים זאת מעניין: הנה, אליהו הנביא הגיע באמצע

שצעקנו... צריכים לחשוב איך לעשות הכל מעניין!

וכך ממשיכים לומר ההגדה, זה לא זמן קצר, זה לוקח זמן, מילה במילה בשמחה, יחד עם כל השירים ששרים – "דיינו", שמודים להקב"ה, ואז מקיימים מאמר חכמינו הקדושים (תענית ט) "עד ישבלו שפתותיכם מלומד די", כי אומרים "דיינו" "דיינו", ומודים להקב"ה "על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת" ומודים להקב"ה על הכל.

ואח"כ אומרים: מצה זו שאנו אוכלים" וכו', ומרימים ומראים לילדים ומסבירים מדוע אוכלים המצה; 'פסח' לא, כי אין לנו הקרבן, אך מסבירים שבזמן שביהמ"ק היה קיים היו מקריבים זאת, ובעז"ה בקרוב יהיה בית המקדש, ושם נביא טלה קטן לבית המקדש... נשחט אותו... ואז נעשה 'על האש'... צריך להמחיש להם את זה, כדי שידעו במה מדובר.

ואח"כ אומרים הלל – בליל פסח גם עם ההלל עושים סנדוויץ', כי מתחילים ההתחלה – ב' מזמורים – קודם הסעודה, והשאר אומרים אח"כ, ומדוע? כי אדם צריך תמיד להודות להקב"ה – לפני האוכל, לאחר האוכל, תמיד להודות להקב"ה!

ואח"כ מגיעים ל'**מוציא מצה**' – אוכלים את המצה, ואז בעל הסדר מחלק לכולם את המצות, ואח"כ לוקח את המצה שלו, ועכשיו פועל ישועות! תפעל ישועות! עכשיו אתה אוכל מצה, שזה המוח שלך – חכמה, בינה ודעת, תפעל ישועות! אל תמהר!

ישנה חומרה שצריכים במהירות, נו, שיהיה בריא... מוהרא"ש תמיד היה אומר, שצריכים 'אכילה' – אכילה נורמלית, וכי כך אתה אוכל תמיד? אמנם יש שיטות "כדי אכילת פרס", שזה זמן קצר, אבל כך אתה עושה כל השנה? אוכלים כדרך אכילה...

חושבים שכזית זה עשר מצות... כזית זה לא כ"כ הרבה, ואוכלים זאת לאט ובסבלנות, ואז יכולים לפעול ישועות גדולות.

ואח"כ '**מרור**', רביז"ל אומר בספר המידות: **כזית מרור בליל פסח מסוגל לפרנסה**, ואם אוכלים חזרת יורדות קצת דמעות, ויש שיעולים וכו', אבל מכוונים שזה במקום הדמעות והשיעולים של הפרנסה... המרור הזה פוטר את הכל!

הנה בכרפס, הילדים אומרים שצריכים לכוון בברכת האדמה "לפטור את המרור" [כי לא מברכים בפה"א על

המרור שוב, כי ברכנו כבר על הכרפס], והסוד בזה "פוטרים את המרור" לגמרי, שלא תהיה מרירות, שהפרנסה תהיה בשפע ובקלות לכל עם ישראל!

'**כורך**' זה הסנדוויץ' הקדוש הנ"ל, שכך היה עושה הלל, שהיה ענוותן, וכך קרב את כולם, ומזכירים דיקא את הלל הצדיק – "כך היה עושה הלל בזמן שביהמ"ק היה קיים" – והיום פוסקים כמו הלל, כי היה ענוותן, והוא לימד אותנו איך יכולים לעשות סנדוויץ' ולהמתיק את המרור, שלא יתגבר ח"ו, אלא יהיה ממותק ע"י המצה.

'**שולחן עורך**' – סעודת יו"ט עם שמחה גדולה, ושרים יחדיו, ומי שלא יכל לספר יציאת המצרים שלו מקודם – יספר בסעודה, איך שזכה שהיה באיזה רחוב ומישהו הביא לו קונטרס או ספר, או שמע איזה שיעור, והנה יצא ממצרים... "ממש יצאתי ממצרים, היה לי אפילו ילקוט על הגב... והסתובבתי, ומצאתי קונטרס, ויצאתי ממצרים... ממש בניתי פירמידות... והייתי עבד... ומאז שמצאתי את הספר הזה – נעשיתי בן חורין לגמרי, והיום אני מלך!"...

ואח"כ '**צפון**' – אפיקומן, כמובן דבר ראשון עושים את כל ה'דיל' עם הילדים, וצריכים לומר לילדים שלא סתם יבקשו את ה"בית הלבן"... אלא משהו שבאפשר, וב'**צפון**' יכולים לשפועל ישועות גדולות בהכל – בפרנסה, בריאות, ילדים, להתקרב לצדיקים הכל ב'צפון', כי אלו הם הדברים הצפונים – זה דבר גדול, וגם אז מחלקים לכולם הכזית שצריכים לאכול, ואח"כ אוכלים זאת בסבלנות, ללא כל לחץ, הרי כבר זה סוף הסעודה, ויש זמן לפעול ישועות גדולות, כל אחד כפי מה שהוא צריך.

ואח"כ '**ברך**' – מברכים ברכת המזון בשמחה, ואפילו אם אדם כל השנה מברך במהירות וכו', אבל עכשיו זה חלק מההגדה, תברך בקול גדול; רביז"ל שע"י ברכהמ"ז נתגלה כבוד שמים, נשקט העולם ממריבות, ונתוודע הקב"ה בעולם, "בואו ילדים, נברך עתה – בליל פסח – ביחד, מילה במילה, זה דבר גדול מאד! עושים סדר עתה לכל השנה, א"כ לכל הפחות בליל הסדר לעשות כמו שצריך.

מיד אח"כ שותים את הכוס השלישית, ומוזגים כוס רביעית, ופותחים את הדלת לאליהו הנביא, שזה ענין של גילוי אליהו הנביא, שהוא מגיע בכל

ליל הסדר לכל בתי ישראל, אם רואים אותו בחוש – אשריך, אבל מוהרנ"ת ז"ל לימד אותנו: נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אלקים ר"ת **אמונה**, אדם שהוא מאמין שאליהו הנביא כאן – הוא כאן! ואם הוא מגיע לכאן, מסוגל לבקש: **אליהו, אנחנו צריכים ישועות בכל מיני ענינים, תעזור לנו!** ובוודאי אליהו הנביא יודע שעכשיו הוא הזמן להביא מתנות – אפיקומן, הילדים כולם מחכים... הוא יודע שעליו להגיע עם שקיות מלאות, ורק צריכים לבקש, כי אם לא מבקשים – לא צריך, הוא ימצא בית אחר... אם הוא כבר מגיע – לבקש על איזו ישועה שצריכין, ובוודאי לא ישיב פנינו ריקם.

ואח"כ גומרים את ההלל בשמחה ובשירה, מצוה על מי שיודע ניגונים – לשיר ולנגן, בליל פסח מרבים בזה, כמה שיותר ניגונים, כך נוהגין, ואפילו אם אדם לא מנגן – ינגן מה שיודע...

ואומרים "הודו", "לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ", וידוע הסיפור של הבעש"ט שמספרים באחרון של פסח, שהוא פעל אז ישועות גדולות עם כל הסיפור שהיה עם המלך בטורקיה והפל את הגזירה וכו', "לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ" – להקב"ה יש כאלו נפלאות שאנו לא יודעים כלום, "אין בעל הנס מכיר בניסו", ועלינו לבקש המון מהקב"ה שיעשה איתנו נפלאות, ויהיו ישועות בכל העניינים.

ואומרים "נשמת" – כמו בשבת בבוקר, ה"נשמת" של ליל פסח זה משהו מיוחד, ואח"כ שותים את הכום הרביעית, שהיא הכום האחרונה.

אנחנו עושים דברים כאן בזה העולם, והם פועלים דברים גדולים מאד בכל העולמות.

והסיום הוא 'נרצה' – רצון, 'נרצה' אותיות 'הָרָצוֹן', שלזה אנו זוכים, מבקשים מהקב"ה: **רבש"ע, תן לנו רצון! שכל השנה יהיה לנו רצון להתקרב אליך, ללמוד תורה, להתפלל, שזה יהיה כל הענין שלנו, שתמיד 'נִרְצֶה' – יהיה לנו רצון חזק תמיד להתקרב אליך! בלילה הזה אנחנו מתחילים מההתחלה ועד הסוף כדי שנגיע לרצון הזה, שנהיה מרוצים לפניך, רבש"ע, ותמיד יבער בנו הרצון העליון הזה!**

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה לערוך את הסדר בשעה טובה, בקדושה ובטהרה, בשמחה עצומה, ולפעול כל הישועות לנו ולכל ישראל, שיהיה שפע ברוחניות ובגשמיות, שיהיה לנו כ"כ הרבה עד שזה יתפשט בעז"ה לכל

השנה כולה ולכל העולם כולו, ובקרוב
נזכה לראות בבנין בית המקדש,
ולעשות את הסדר בירושלים ביחד עם
קרבן פסח, יחד עם משיח צדקנו!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לעילוי נשמת האישה הכשרה הצדקת
חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע"ה, ולע"נ הרה"ח ר' בנימין ביניש בן ר' יחזקאל שרגא ז"ל

להצלחת בנימין בן אהרן נ"י וכל משפחתו ולהצלחת כל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ"י
הילד ישי בן סילקא יעל נ"י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ"י
נעמי מרים בת חוה תחי'
סילקא יעל בת אביבה תחי'

ולע"נ ר' שלמה חנוך חרש ז"ל בן ר' ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע"ה, ר' יעקב דוד בן אברהם ז"ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע"ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט"א. לע"נ אליעזר שלמה ז"ל בן בנימין שיבלחט"א. לע"נ אהרן בן שלמה ז"ל. והילד יהונתן ז"ל בן אושרה דינה תחי'

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון "אשי ישראל" בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

לתרומת עבור העלון לרפואה הצלחה וכדו' ניתן לפנות לטלפון: 052-7691732

כנסו לאתר 'ברסלב שלי' breslevsheli.co.il

הודפס 'בדפוס מוהרא"ש'